

# جرایم اقتصادی در عرصه بین الملل

مؤلف

رضا کاظم زاده

www.ketab.ir

ویراستار

علی جعفری

انتشارات قانون یار

۱۴۰۱

|                         |                                                                                                                                                                                                                                                             |
|-------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| سرشناسه                 | : کاظم‌زاده، رضا، ۱۳۵۰-                                                                                                                                                                                                                                     |
| عنوان و نام پدیدآور     | : جرایم اقتصادی در عرصه بین‌الملل / مولف رضا کاظم‌زاده؛ ویراستار علی جعفری.                                                                                                                                                                                 |
| مشخصات نشر              | : تهران: قانون یار، ۱۴۰۱.                                                                                                                                                                                                                                   |
| مشخصات ظاهری            | : ۱۰۶ ص.                                                                                                                                                                                                                                                    |
| شابک                    | : 978-622-229-600-1                                                                                                                                                                                                                                         |
| وضعیت فهرست نویسی       | : فنی                                                                                                                                                                                                                                                       |
| یادداشت                 | : کتابنامه.                                                                                                                                                                                                                                                 |
| موضوع                   | : جرایم اقتصادی<br>Economic offences*<br>امور مالی -- فساد<br>Finance -- Corrupt practices<br>فساد-- جنبه‌های اقتصادی<br>Corruption-- Economic aspects<br>فساد -- پیشگیری -- همکاری‌های بین‌المللی<br>Corruption -- Prevention -- International cooperation |
| نشانه افزوده            | : جعفری، علی، ۱۳۷۳ - ویراستار                                                                                                                                                                                                                               |
| رده بندی کنگره          | : HV۶۷۶۸                                                                                                                                                                                                                                                    |
| رده بندی دیویی          | : ۳۶۴/۱۶۸                                                                                                                                                                                                                                                   |
| شماره کتابشناسی ملی     | : ۹۰۲۵۳۵۷                                                                                                                                                                                                                                                   |
| اطلاعات رکورد کتابشناسی | : شابک                                                                                                                                                                                                                                                      |

انتشارات قانون یار

## جرایم اقتصادی در عرصه بین الملل

تألیف: رضا کاظم‌زاده

ویراستار: علی جعفری

ناشر: قانون یار

نوبت چاپ: اول- ۱۴۰۱

شمارگان: ۱۰۰ جلد

قیمت: ۱۶۰۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۲۲۹-۶۰۰-۱

(تمامی حقوق مادی این کتاب محفوظ بوده و متعلق به انتشارات قانون یار می باشد)

مرکز پخش: تهران، میدان انقلاب، خ منیری جاوید، مرکز پخش قانون یار ۵۲۶ و ۶۶۹۷۹۵۱۹

## فهرست مطالب

پیشگفتار..... ۹

### فصل اول

کلیات و مفاهیم اولیه..... ۱۱

بخش اول: بررسی و شناخت واژه جرم و اقسام آن..... ۱۱

بخش دوم: بررسی چرایی افزایش جرایم جدیدالظهور و جدید در این راستا..... ۱۷

بخش سوم: بررسی و شناخت جرایم در حوزه اقتصاد و امور مالی..... ۱۸

بخش چهارم: نگاهی به انواع و اقسام جرایم اقتصادی..... ۲۷

### فصل دوم

بررسی کیفری و جرم شناسی مجرمان و جرایم اقتصادی و عوامل مهم در بروز مفاسد

اقتصادی و اقسام جرایم مربوطه..... ۳۱

بخش اول: تحلیل کیفری و جزایی جرم شناسی مجرمان اقتصادی..... ۳۱

بخش دوم: عوامل تاثیرگذار و مهم در بروز مفاسد اقتصادی..... ۴۲

بخش سوم: مصادیق مختلف فساد و جرایم اقتصادی..... ۴۹

### فصل سوم

بررسی و تحلیل جزایی جرایم اقتصادی از دیدگاه حقوق بین الملل..... ۵۷

بخش اول: نقش صلاحیت جهانی در خصوص جرایم اقتصادی بین المللی..... ۵۹

بخش دوم: مفهوم و مصادیق فساد در اسناد بین المللی..... ۶۴

بخش سوم: راهکارهای خاص حقوق بین الملل در جهت مقابله و مبارزه با جرایم اقتصادی..... ۷۹

بخش چهارم: مجازات مجرمان اقتصادی بین المللی..... ۸۶

بخش پنجم: مسئولیت دولت در قبال جرایم اقتصادی..... ۸۸

منابع و مآخذ..... ۹۹

## پیشگفتار

جرایم اقتصادی و فساد در ایران و جامعه بین المللی به یکی از معضلات بسیار بزرگ تبدیل شده و اهمیت برخورد با جرایم اقتصادی بیش از پیش نمایان است. جرایم اقتصادی نزد مقامات بین المللی جایگاه برجسته ای را به خود اختصاص داده است. در این راستا، مؤسسات بین المللی و منطقه ای از طریق جرم انگاری های متعدد، توجه خاصی را به نظم اقتصادی داشته اند. در دنیای کنونی آنچه که برای افزایش و وجود فساد با همه ارکان و ابعاد آن قابل تصور است فعالیت های دولت و دستگاه های اجرایی در امور اقتصادی چون مسئله مالیات ها، عوارض گمرکی و یا اجرای پروژه های ملی در کشور توسط دولت و عدم وجود قوانین شفاف و ساده درخصوص تنظیم فعالیت های بخش خصوصی و پیچیدگی این قوانین است. به نظر می رسد وجود انحصار در بخش اقتصادی که خود نمونه ای از ایجاد رانت ها و فساد اقتصادی است، در اقتصاد همه کشورها و به خصوص کشور ایران یک مسئله بسیار مهم تلقی می شود. مبارزه با مفاسد اقتصادی، بحث جدی همه اقتصادهای روبه رشد است، چرا که در این گونه اقتصادها، حرکت سریع به سوی اهداف بلندمدت و امتیازاتی که برای درگیر شدن بخش خصوصی در فعالیت های اقتصادی اعطا می شود، سبب ایجاد چالش های در رفتار قانونمند مؤسسات اقتصادی که طبیعتاً به دنبال سود بیشتری در فعالیت های خود هستند، می شود. افزایش تعامل های منطقه ای و جهانی میان دولت ها، حرکت های سایر مؤسسات باعث شده آثار رفتارهای مجرمانه ارتكابی محدود به کشور محل وقوع جرم نباشد بلکه آثار مخرب آن به سایر کشورها نیز تسری یابد. از این رهگذر، جامعه جهانی احساس ناامنی نموده و

بدین جهت واکنش مؤسسات بین المللی و به طور کلی جامعه بین الملل نسبت به جرایم ارتكابی رو به افزایش است. بدین جهت جرایم ملی رویکرد بین المللی به خود گرفته و به جرایم بین المللی تبدیل می شوند. سهم جرایم اقتصادی از این منظر قابل توجه است زیرا کنوانسیون های متعددی تاکنون در این خصوص به تصویب رسیده است. جالب تر اینکه سهم کشورهای مداخله کننده در این قلمرو نیز حائز اهمیت است؛ زیرا گاه شاهد تصویب کنوانسیون هایی می باشیم که مورد اجماع جامعه بین الملل قرار نمی گیرد. بر عکس در قلمرو اقتصادی جرایم به راحتی وصف جهانی به خود گرفته و روز به روز شاهد افزایش بیشتر وفاق بین المللی در این زمینه هستیم. کشور ما نیز تا کنون اسناد بین المللی مرتبط با جرایم اقتصادی را امضا نموده است. اگرچه هنوز موجبات الحاق رسمی به اسناد مذکور به طور کامل فراهم نشده است. به نظر می رسد دلیل این همفکری و احساس مشترک جهانی را باید در نگرانی تمام کشورها نسبت به جرایم اقتصادی جستجو کرد. طبیعی است که در چنین اوضاعی، مبارزه با مفاسد اقتصادی، به مثابه گذر کردن از لبه تیغ است، چرا که از سویی، چنانچه مبارزه با مفاسد اقتصادی انجام نپذیرد، بیماری های اقتصاد روز به روز مزمن تر و ریشه دارتر می شود و اگر مبارزه به شکل غیر منطقی انجام شود، باعث ترس سرمایه گذاران و برهم خوردن نظام امنیت سرمایه گذاری می شود.